

Osaajatarpeisiin ja työvoimapulaan vastaaminen

Osaava Suomi -reformipöytä 12.5.2023
Työmarkkinaneuvos Kimmo Ruth

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kuinka paljon lisätyövoimaa tarvitaan?

- Työllisyysasteen nostaminen **80 prosenttiin vuonna 2030** tarkoittaisi **210 000** lisätyöllistä nykyiseen (74 %) työllisyysasteen tasoon verrattuna.
- Ennusteiden mukaista talouskasvua vastaava työllisyyskasvu olisi laskentamallista riippuen **78 000–155 000** työllistä vuoteen 2030 mennessä (=työllisyysasteena 76,1–78,4 %).
- Ennustetun talouskasvun lisäksi tarvittaisiin siis uudistuksia, joiden tuloksena syntyy **55 000–132 000** työllistä.
- Tämän saavuttaminen edellyttää sekä
 - työvoiman tarjontaa parantavia rakenteellisia uudistuksia että
 - työmarkkinoiden kohtaantoa parantavia toimia

Lisätyövoiman lähteitä

- Työttömiä työnhakijoita 233 000, heistä vaikeasti työllistyviä 155 000. Siis noin 80 000 muita kuin vaikeasti työllistyviä (v. 2022)
- Työvoimapalveluissa 112 000
- Piilotyöttömät 25-64 -vuotiaat, noin 50 000
- Nettomaahanmuutto (TK:n väestöennuste) 15 000
- Työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeensaajia oli 125 000. Kaikkiaan työkyvyttömyyseläkettä sai Kelan tilastojen mukaan 188 000 työikäistä (v. 2021)
- Alityölliset, jotka haluavat lisää työtunteja, 96 000
- Osa-aikatyötä hakevat opiskelijat
- Muut työvoiman ulkopuolella olevat (esim. perhevapaalla olevat 168 000)

Työvoimapula-ammattit: työnhakijoita on vähän ja kysyntä kova

- Sosiaali- ja terveysala: lähihoitajat, sairaanhoitajat, kotipalveluiden työntekijät, lääkärit, sosiaalityöntekijät
- Teknologiateollisuus ja –palvelut: sovellussuunnittelijat ja -kehittäjät, myynnin erityisasiantuntijat, muut korkeakoulutusta vaativat erityisasiantuntijat
- Ratkaisuja:
 - koulutustarjonnan uudistaminen ja suuntaaminen työvoimapula-aloille
 - ohjauspalvelujen tarjoaminen (mm. Ohjaamot ja digitaaliset uraohjauspalvelut)
 - työn ja työnhaun ohessa suoritettavat joustavat työelämälähtöiset osaamisen kehittämistoimet
 - ulkomaisen työvoiman rekrytointi
 - ulkomaisille opiskelijoille suunnatun koulutustarjonnan lisääminen
- Tarve laatia eri toimialojen ja ammattiryhmien tarpeisiin sopivia ratkaisua

Kohtaanto-ongelma-ammatit: samanaikaisesti kova kysyntä ja korkea työttömyys

- Kohtaanto-ongelmia havaitaan erityisesti majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalveluissa sekä liikenteen ja logistiikan aloilla
- Ratkaisuja:
 - palveluiden ja palvelujärjestelmän kehittäminen
 - jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen
 - alueellinen liikkuvuus, monipaikkaisuus ja etätyö
 - kansainvälinen liikkuvuus ja kohtaantoa tukeva maahanmuutto
 - työvoiman liikkuvuuteen kannustava etuusjärjestelmä
 - työhyvinvointia tukevat ja työkykyä tukevat työyhteisöt, yritysten rekrytointiosaaminen, työolot ja työsuhteiden laatu

Ylitarjonta-ammattit, joissa paljon työttömiä ja vähän kysyntää

- Ylitarjonta-ammatteja ovat mm. yleissihteerit, ravintola-työntekijät, kirvesmiehet, rakennusmaalarit, kuorma-auton kuljettajat ja koulunkäyntiavustajat ja luovien alojen ammatit
- Ratkaisuja:
 - Osaamisen tunnistaminen ja työttömien ohjaus muille aloille työllistymiseen johtavaan koulutukseen.

Tarvitaan laadukasta työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointia

- Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakkoinnin kehittämistä pitää jatkaa kohtaannon tehostamiseksi
- Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakkoinnille tulee rakentaa hallinnonalojen yhteinen toimintamalli
- Esimerkiksi vihreän siirtymän vaatiman osaamisen vahvistaminen on olennaista tulevaisuudessa. Tämä tulisi huomioida osana muuta vihreän siirtymän kehittämistyötä ja politiikkatoimia Suomessa.